

DECIZIE

03 decembrie 2008

mun. Chișinău

Colegiul Civil și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac
Galina Stratulat, Iuliana Oprea,
Iulia Cimpoi, Tamara Chișcă - Doneva

examinînd în ședință publică recursul declarat de către Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și a întreprinderii mixte „Daac Hermes” societate pe acțiuni împotriva Publicației Periodice „Timpul Infomagazin” și Alina Anghel cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2004, prin care au fost respinse apelurile declarate de către întreprinderea mixtă „Daac-Hermes” societate pe acțiuni, societatea cu răspundere limitată „Daac-Prom” și publicația periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 28 aprilie 2004 prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă

La data de 22 ianuarie 2004 Organizația de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderea mixtă „Daac Hermes” societate pe acțiuni au depus cerere de chemare în judecată împotriva Publicației Periodice „Timpul Infomagazin” și Alina Anghel cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanții „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderea mixtă „Daac Hermes” societate pe acțiuni au indicat că, la 16 ianuarie 2004 în ziarul „Timpul” nr. 2 (110), ediția de vineri, pagina 1 și pagina 5 a fost publicat articolul semnat de Alina Anghel cu genericul „Luxul în țara sărăciei”, în care a fost răspândită informația vădit falsă și ponegritoare precum, că în momentul accederii comuniștilor la guvernare, Vladimir Voronin a vrut să taie nodul gordian al fondului de investiții „Daac Hermes”, înființat în baza

bonurilor de investiții, adică să-l ia la bani mărunți. Ca acest lucru să nu se întâmple, se zice că cineva i-a plătit altcuiva 500000 dolari SUA. Prin răspândirea acestor informații pîrîții au dus în eroare opinia publică, care după părerea lor are un caracter ofensator prin care li se lezează onoarea, demnitatea și reputația lor profesională.

Cere, Organizația de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderea mixtă „ Daac Hermes” societate pe acțiuni dezmințirea informației publicate, repararea prejudiciului moral de la Ziarul „Timpul” în mărime de 500000 dolari SUA.

Prin hotărârea Judecătoriei sectorului Buiucani mun. Chișinău din 28 aprilie 2004 acțiunea a fost admisă. Au fost declarate necorespunzătoare adevărului, care lezează reputația profesională a reclamantilor - Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderea mixtă „ Daac Hermes” societate pe acțiuni de informația calomnioasă și ponegritoare publicată și răspîndită de pîrîți în ziarul „Timpul” din 16 ianuarie 2004 nr. 2(110) pagina 5 în articolul „Luxul în țara sărăciei” semnat de Alina Anghel precum că „...în momentul accederii comuniștilor la guvernare, Vladimir Voronin a vrut să „taie” nodul gordian al fondului de investiții „Daac-Hermes”, înființat în baza bonurilor de investiții, adică să-i ia bani mărunți. Ca acest lucru să nu se întâmple, se zice că cineva i-a plătit 500 de mii de dolari...”.

A fost obligată redacția ziarului „Timpul” și Alina Anghel ca în termen de 15 zile de la momentul devenirii hotărîrii date definitive să publice o dezmințire a acestei informații pe pagina 1 a ziarului în aceeași rubrică cu aceeași mărime a caracterilor toată informația descrisă mai sus în privința reclamantilor Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderii mixte „Daac Hermes” societate pe acțiuni.

A fost încasat în mod solidar în vederea reparării prejudiciului adus reputației profesionale din contul redacției ziarului „Timpul” și de la Alina Anghel în beneficiul întreprinderii mixte „Daac Hermes” societate pe acțiuni - un milion lei și în beneficiu Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată - 350000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost încasat în mod solidar de la Alina Anghel și ziarul „Timpul” în beneficiul întreprinderii mixte „Daac Hermes” societate pe acțiuni cheltuielile pentru taxa de stat - 180 lei și în beneficiul Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac -Prom” societate cu răspundere limitată - 180 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2004, apelurile declarate de către Organizația de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată, întreprinderea mixtă „ Daac Hermes” societate pe acțiuni și Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată au fost respinse și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 09 septembrie 2004, Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată a declarat recurs împotriva deciziei instanței de

apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral ca fiind neîntemeiată. Recurentul Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată în motivarea recursului a indicat că, hotărârile contestate urmează a fi casate deoarece în cadrul examinării cauzei, instanțele judecătorești nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a litigiului și au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material, fapt ce a dus la pronunțarea unei hotărâri ilegale și neîntemeiate. Astfel, a indicat recurentul instanțele judecătorești nu au luat în considerație faptul că reclamanții sunt persoane juridice care solicită apărarea onoarei și demnității care conform prevederilor Codului Civil în vigoare sunt atribute exclusiv ale persoanei fizice. Respectiv, consideră reclamantul că reclamanții fiind persoane juridice nu pot solicita repararea prejudiciului moral deoarece nu au psihic și nici fizic, prin urmare pot pretinde doar la repararea prejudiciului material care necesită argumente probatorii care să demonstreze expres existența daunelor materiale precum și legătura causală între fapta ilicită și prejudiciul cauzat.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 septembrie 2005, recursul declarat de către Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată a fost admis, au fost casate hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel în partea reparării prejudiciului moral în sumă de 1 350 000 lei cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care s-a încasat de la Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată prejudiciul moral în beneficiul Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată suma de 100 000 lei și în beneficiul întreprinderii mixte „Daac-Hermes” suma de 30 000 lei. În rest hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel au fost menținute.

Conform deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului din 29 noiembrie 2007, pe cazul Timpul Infomagazin și Alina Anghel contra Moldovei s-a constatat că soluția dată de instanțele naționale în litigiul în cauză nu era “necesară într-o societate democratică”.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a libertății de exprimare, garantată de art. 10 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 octombrie 2008, a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată, casată decizia Curții Supreme de Justiție din 14 septembrie 2005, cu dispunerea rejudecării recursului.

Reprezentantul recurentului Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată, în ședința instanței de recurs, a susținut recursul, înaintat, cerînd admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Reprezentantul intimaților întreprinderea mixtă „Daac Hermes” societate pe acțiuni și societatea cu răspundere limitată „Daac-Prom” Macari Oleg, în ședința instanței de recurs, a cerut respingerea recursului cu menținerea hotărârilor judecătorești pe care le consideră legale și întemeiate.

Audiind părțile, studiind materialele dosarului și argumentele cererii de recurs Colegiul Civil și de contencios administrativ lărgit, consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 16 al. (2) al Codului civil, orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

În ședința de judecată s-a constatat că în ziarul „Timpul” din 16 ianuarie 2004 nr. 2(110) pagina 5 în articolul „Luxul în țara sărăciei” semnat de Alina Angliei cu următorul conținut „...în momentul accederii comuniștilor la guvernare, Vladimir Voronin a vrut să „taie” nodul gordian al fondului de investiții „Daac-Hermes”. înființat în baza bonurilor de investiții, adică să-i ia bani mărunți. Ca acest lucru să nu se întâmple, se zice că cineva i-a plătit 500 de mii de dolari...”.

Intimații Organizația de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderea mixtă „Daac Hermes” societate pe acțiuni consideră că recurentul publicând acest articol au dus în eroare opinia publică, care după părerea lor are un caracter ofensator prin care li se lezează onoarea, demnitatea și reputația lor profesională, cauzându-le astfel o daună morală considerabilă.

La fel, este constatat că pricina în cauză a fost pusă pe rol și soluționată la Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 27 noiembrie 2007 hotărârea intrând în vigoare la 02 iunie 2008.

Astfel, cererea a fost declarată admisibilă și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a susținut că prin soluțiile luate de instanțele judecătorești naționale a avut loc încălcarea art. 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în legătură cu ingerența nejustificată în dreptul recurentului Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată la libertatea de exprimare. Statul reclamat a fost supus obligațiilor de despăgubiri reclamantului - recurent Publicația Periodică „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată pentru încălcările sus-menționate deoarece s-a constatat că articolul publicat conține o opinie politică care critică Guvernul Republicii Moldova.

Instanța de recurs consideră că libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază ale progresului și autoperfecționării individuale.

Astfel, art. 16 al. (2) al Codului civil urmează a fi aplicat prin prisma art. 32 al Constituției și art. 10 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În acest context, conform prevederilor art. 32 al Constituției RM, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

Conform art. 10 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice.

Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, limitele criticii acceptabile în privința companiilor private ce i-au parte la tranzacțiile în care sunt implicate fonduri publice considerabile sînt mai largi după cum este în cazul dat întreprinderea mixtă „Daac Hermes”, deoarece acestea în mod voluntar se expun unui control mai mare din partea opiniei publice. Astfel, dacă există acuzații că asemenea tranzacții au fost efectuate în detrimentul finanțelor publice, atunci o companie trebuie să accepte critica de către opinia publică.

Astfel, Curtea a constatat că expresiile folosite de ziarul „Timpul Infomagazin” în articolul menționat constituie în sine o opinie politică care critică Guvernul Republicii Moldova, opinie în privința căreia „limitele criticii admisibile sunt mai largi” (cazul Castells contra Spaniei hotărârea din 23 aprilie, Seria A nr. 236 § 46), iar soluția instanțelor naționale și gravitatea penalităților nu este relevantă pentru soluționarea prezentei cauzei.

În consecință, din cumulul probelor administrate și a circumstanțelor expuse, a normelor de drept material enunțate cu certitudine s-a constatat că, recursul este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea hotărârilor judecătorești ca neîntemeiate și ilegale, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și de instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea de dovezi, Colegiul Civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe și de a emite o nouă hotărîre, prin care acțiunea Organizația de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și întreprinderea mixtă „Daac Hermes” societate pe acțiuni împotriva Publicației Periodice „Timpul Infomagazin” societate cu răspundere limitată și

Alina Anghel cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral de respins ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art.419, art.445 al.(1) lit. b) CPC, Colegiul Civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Publicația Periodică „Timpul Infomagazin”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2004 și hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 28 aprilie 2004 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și a întreprinderii mixte „Daac Hermes” societate pe acțiuni împotriva Publicației Periodice „Timpul Infomagazin” și Alina Anghel cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea Organizației de Administrare a Investițiilor „Daac-Prom” societate cu răspundere limitată și a întreprinderii mixte „Daac Hermes” societate pe acțiuni împotriva Publicației Periodice „Timpul Infomagazin” și Alina Anghel cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iuliana Oprea,

Iulia Cimpoi,

Tamara Chișcă - Doneva